

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egy évre	16 frt
Fél évre	8 frt
Negyed évre	4 frt
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Házasorban sorozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakrabbi hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein és Vogler hirdetés köz. irodája. Weiss mér hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyitási cikke

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik száma, hová a lap szellemi részét illet. közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJÁZTATNAK.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Bosznia.

II.

Az okkupáció kiindulási pontja, mint az előrebocsátottakból is látszik, egyáltalán nem a történelmi jogok fölélesztése volt. Azokra sem a döntésre hivatott körökben, sem azokon kívül nem gondolt senki. És ez ismét arra mutat, hogy a monarchia e vállalatra nem proprio motu, nem jószántából, azt nem mint egy öhajlandó czélt tűzte ki, nem törekedett utána, nem egyengette annak útját, mint ezt a Kossuth-Klaczko-féle ugynevezett „teleplezés” bizonyítani erőlködik, hanem a nemzetközi viszonyok, a külpolitikai konstellációk által kényszerítve, mintegy szükséges rosszra szánta rá magát.

Hogy az előállott helyzet iránt teljes tájékozottságot nyerjünk, szükséges, kissé tüzetesebben foglalkozni az utóbbi idők kiválóbb eseményeivel és momentumaival; szükséges mindenekelőtt azokat összefüggésükben tárgyalni és feltüntetni, részrehajlatlanul s távol minden irányzatosságtól.

Az 1875. év nyarán Nevesinje mellett kitört lázadás, mely oly roppant terjedelmű bonyodalmaknak lett szülőanyja, e században már a tizedik lázadás volt ama vidékeken. Bosznia és Hercegovina tehát kiválóan „klaszikus” földje a lázadásoknak. De mi szülte azokat? A türelmetlenné vált kormányzat, azokat? A túrheterizmus vált kormányzat, azokat? A Nevesinjei lázadásról tudjuk, hogy a zepitiek által fogantott kánnibál adó-végrehajtások szolgáltattak rá okot. Hiszen sietteték orosz agensek is a zendülést, de ha maga a török kormányzat büneivel nem hajta a vizet az izgatott malmára, a dolgok nem fejlődhetek volna oda, a hová fejlődtek; nem lett volna talaj a lázadás felszítására.

Hogy minő kimondhatatlan állapotok voltak és vannak Boszniában, azt legkézzelérhetőbben beszél el fiaink, kik onnan visszatérnek. A végig sanyargatott rájá nem tehetett jobbat, mint, hogy fegyvert ragadjon gyűlölt ellenfele ellen.

Szép ideje és alkalma volt Törökországának reformálnia magát a krími háború után, de az istenverte háremi uralom megmaradt petrifkáldótt mozdulatlanságában. Elejét vehette volna a bajoknak, de egy lépést sem tett a javulás felé s ezzel magával együtt berántott minket, közvetlen szomszédjait a veszedelembé.

Sokan voltunk, kik hittünk a török állam szervezett reformképességében. De mit mondunk most azon szégyenletes játékhöz, mely még mindig, a legnagyobb veszély pillé-

lanatában is járja a Fényes kapunál?! Anglia megkötötte a portálát a konvencziót, melyben utóbbi kötelezte magát bizonyos reformoknak keresztültelére Kis-Ázsiában. E reformok életbeléptetése nem csak angol érdek; mely abból áll, hogy jóra való reformok által megelőzést kelte a kis-ázsiai lakosságban, orosz agenseknek ne legyen talajuk ott is propagandát csinálhatni a muszka hatalomnak s így ne legyen lehetővé téve Muszkaországban a továbbterjeszkedés az Eufrát völgye, vagyis a Suez csatorna, az indiai angol-birtokok felé; de egyúttal török érdek is ez. A mellett Anglia védelmet ígér a portának, oly védelmet, mely csaknem azonos a véd- és dacszöveget; vezetől, utmutatóul ajánkozik az angol a töröknek — mindkettőjük érdekében a reform-munkálatnál. De használ-e valamit? Layard angol követ, ki éjjel-nappal a szultán és miniszterei nyakán ül, kétségbe van esve, hogy semmire sem tud menni a porta örült embereivel. Pedig hát mily iszonyú elemmentaris nyomás alatt áll most a porta! Ott van a muszka hatalom, mely fölláztatja Kelet-Rumeliát, felláztatja Macedoniát; egy rettenetes konvenczió aláírására kényszeríti s ugyiszolva oda tartja a kést a török nyakához; mindezek a portát természetesen Anglia karjaiba kellene, hogy hajtsák. De nem. Mert Anglia reformokat kíván!

Bizony, bizony ezeket látva és tapasztalva, kénytelenek vagyunk közeledni Hellwald fölfogásához, ki munkájában*) tüzetesen fejti ki, hogy a mohamedán államok reformálhatatlanok s hogy az a török „alkotmány” alig egyéb szemfényvesztésnél.

Már most látva, hogy a porta a viszonyoknak ily elemmentaris roppant pressiója dacára sem hajlandó elfogadni az angol részről javaslatba hozott reformokat, csodálkozhatunk-e azon, ha 1875. év nyarán megücsült a hatalmak mosztári konzulainak pacifikáló missiója? Az a fölházadt rájá, ugy látszik jobban, mert százados keserű tapasztalatból ismerte a stambuli effendi-uralom javíthatatlanságát, mint a hatalmak konzulai. Ezért nem akart a rájá több hallani sem a porta által adandó reformokról, mert tudta, hogy a török reform képtelenség.

Már most kellőleg megítélhetjük, mennyire alapos és mennyire tartható a Kossuth-Klaczko-féle „teleplezés” azon állítása, hogy a hatalmak csak azon előre kiszámított rafineriából bízták meg konzulikat a fölkelők lecsendesítésével, hogy a tárgyalások és al-

*) Die Umgestaltung des Orients als Kulturfrage. Augsburg.

védjének, meghagyva neki az ágyi. asztali s ezzel kapcsolataiban a vagyon szétválasztás megindítását.

A bűnös férjfel nem is akart többé találkozni ez életben, egyik rokonánál keresett hajlékot, míg az ügy törvényesen el lesz intézve.

A mi rosszat sem sejtő férj ezalatt hazakerkezik ebédre.

Nincs ebéd! nincs aszony! De itt van egy levél ügyvédi pecsét alatt. Rettenetes a tartalma!

Szárnyakon repül ő az ügyvédhez s hosszas kérdés felelet után ez megmutatja neki a levélkét, mely árulója lett, nem mulasztva el, miként ez egy praktikus s előrelátható ügyvédhez illik, a levélkét jól megfogni s kellő távolból mutatni, nehogy a bűnös valamikép elkapja s megegyez, megfuszta így őt az ékesen beszélő bizonyítékok elkövetett házasságtörésének bebizonyítására.

Mivel mindez nem történt meg, csak ott vagyunk még, hogy az ügyvéd sem akar még hitelt adni a szerencsétlen zeneszerző azon magyarázatának, voltaképp milyen is az a gyermek, mely oly nehezen jött a világra.

Féltékeny asszonyt nehéz capacitálni, de talán fog ez sikerülni mégis zeneszerzőnek, bebizonyítva neki a napnál fényesebben büntelen voltát.

B. . . ur, hivatalnok egyik miniszteriumban elő lett lépve 6000 frank évi fizetéssel; ezuttal oly helyzetben találta magát, hogy megengedhette magának azt a „luxus”-t, melynek neve „házasodás”.

Megkérte a megkapta kezét egy kereskedő leányának, ki hozott magával egy szerény hozományt is, valami 40,000 francot.

Ők boldogok voltak mindketten s hogy B. . . ur teljesen boldog legyen, csak az kellett

kudozások alatt annál erősebben lábra kapjon és szervezkedjen a fölkelés!

Azon tapasztalatok után, melyeket Layard a portán szerzett a kis-ázsiai reformokkal, lehet-e csodálni s nem természetes-e, hogy Andrássy gróf 1875. decemberi reformjegyzéke is, melylyel útját akarta és remélte vágni a további bonyodalmaknak, írott maraszt maradt?

Andrássy gróf reform-jegyzéke most három év letelte után újra visszanyerte aktualitását, mivel az események ugy hozták magukkal, hogy most Andrássy gróf valószínűsíti és hajtsa végre, a mit akkori jegyzékében javaslatba hozott. Ezért hát erről s az ezzel kapcsolatos eseményekről egy következő cikkben fogok szólni. Sz. Gy.

A legújabb pártárvialat.

(B-n.) Nem tudjuk, ha vajjon ma már megszületett-e a gr. Lónyay által tervezett függetlenségi párt programja? Vagy pedig még nem esett át az ellenzék a szülés fájdalmán.

Miután azonban az alakulóban levő pártárvialat élén oly férfi áll, kinek publicistai multja elég ösmeretes arra, hogy abból jövőre következtetéseket vonjunk, vesszük magunknak azt a bátorságot s elmondunk némelyeket az új ellenzéki árvialat keletkezéséről.

Mi részünkről a nemes gróf közjogi ösmeretei és tapasztalatai előtt készek vagyunk meghajolni, sőt czélzatát ösmeretességét sem vonjuk kétségbe, de azért még sem vagyunk hajlandók ötlet vakon követni, s épen ezért fenn is tartjuk magunk számára, a szabadon nyilatkozhatás jogát akkorra, mikor a keletkezésben levő pártárvialat programja részleteivel is megösmérkedhetünk, mert addig vagy a tulságosan könnyen-hívők, vagy pedig az alaptalanul vádaskodók soraiba tévedhetnénk, a mit pedig kerülni óhajtunk.

Ha gr. Lónyay és mártia csak azt akarja elérni, hogy az eszméket tisztázzák, azt csekélyebb erőmegfeszítéssel s kevesebb rázkodtatással is a pártoknak elérhetők volna, míg ha oly párttá kibá vánnának alakulni, mely többségre vergődve a kormány gyepölését kezébe vehesse, hihetően czélt nem fognak érni.

Mindezeket nem azért érintettük, hogy a jelenleg kormányon ülő párt számárnyát még gyarapítsuk, hanem inkább azért, hogy az illetők oly párttá tömörüljen igyekezzenek, mely minden tekintetben képes legyen a többség netaláni tulkapait ellensúlyozni, mert csakis ezen esetben lehet reménylünk alkotmányos életünk czélszerű fejlődését s csak azon esetben nem lehet tartanunk a többség igazságtalan nyomásától.

valna még, hogy kis felesége kissé takarékosabb lenne, tekintve szerény jövedelmüket, melylyel estélyek adása, divatvsnál-divatosabb ruha s más költséges passió nem igen áll összhangzásban.

Tett is neki e tekintetben óvatos megjegyzéseket, de a kis feleség mindig azt válaszolta, „hagyd édesem! Párisban az embernek érteni kell magát, tudni mit hol venni s potom áron élvezheti azt, miért másnak óriási összegeket kell kiadni.”

B. . . ur ezt belátta s valódi csodálattal telt el neje „savoir-faire”-je iránt, így például ha estélyeket adott, a mi gyakrabban történt, mindig meg volt lepve, mily keveset tettek ki a különféle liferansok számlái.

„Ez az én haragos kis feleségem érte magát” — gondola végre magában s hagyta a dolgot.

Ha sejtette volna, hogy azalatt, míg ő hivatalában izzad, az ő aranyos kis felesége egy gazdag bankár által hagyja magát vigasztalni szeretett férje távolléte fölött s hogy az aranyos feleségnek „savoir faire”-je abból áll, hogy bőkezű vigasztalója egyenliti ki a valódi számlákat s ez küldi aztán azokat, melyek meglepik őt, mily potom oloszn tud neje mindent szerezni — ha ő ezt sejtette volna!

Szerencsére ő ezt nem sejtette. Minap midőn együtt kistáltk s egy kirakat előtt néztek egy ép oly remek mint drága téli mentét, az aranyos kis feleség mindenkép rá akarta bírni, hogy vegye meg.

— Hová gondolsz — mondá ő szörnyűkódva — évi fizetésem egy részét egy téli mentére adni!

Másnap az aranyos feleség elpanaszolta ezt „vigasztalójának”. Természetes, hogy ez mindjárt följárlotta neki a vágyott tárgyat.

De mikép elfogadni, hogy gyanut ne keltsen férjében, annyival nehezebb, mert tudja, az árát?

Mindezeknél fogva azt hisszük, miszerint a közérdek ellen cselekesznek azok, a kik a többség erejében tulbuzakodva elfoglult szempontból veszik bírálat alá a kisebb árvialatok eljárását; ugy azok is, kik jelenleg valamelyik ellenzéki árvialathoz csatlakozva, nem arra törekcszenek, hogy egy tömör párttá alakulva tekintélyt vívjának ki az ellenzéknek, hanem a helyett csak ellenzékcskednek s naponta szaporítják az ellenzék árvialatai számát.

Ezeknél fogva hitünk szerint, nekünk a többség embereinek, köteleességünk a kisebbség embereit nézettel kellő figyelemre méltatni, míg azok helyesen csakis akkor járnának el, ha együttesen egy párttá alakulnának, mert különben maradunk a hogy vagyunk a jelenben, t. i. lesz ezután is egy túl elhatalmasodó többség s vele szemben a tekintetbe alig vehető párt-árvialatok egész sora.

— A képviselőház a válaszfelirati bizottsága tegnapi délután v. u. 6 órakor tartott ülésében megállapította a válaszfelirati javaslatot.

Szlávy József elnök megnyitván az ülést, Baross Gábor jegyző fololvasta az albizottság által beadott és Falk Miksa által szerkesztett felirati javaslatot. A javaslatnak legterjedelmesebb pontja az, mely a boszniai megszállásról szól, s mely hosszabb vitát keltett, s végül némely irányi módosítással e pont, valamint a javaslat többi része, mely a trónbeszéd egyes pontjával foglalkozik, a bizottság által elfogadtatott.

A javaslatot Szontagh Pál (nógrádi) előadó fogja a ház elé terjesztetni. A javaslat szövegét a bizottság határozata szerint csak a benyújtás megtörténte után fog közzétetni a napi lapokkal.

— Gróf Suvaloff — a „B. C.” értesítője szerint — ma este Budapestre érkezik.

— Azon örvendetes tény felől értesítik a „B. C.”-t, hogy a magyar miniszter is közelebb jelentést fog tenni a delegatiónban — hogy a Boszniában és Hercegovinában levő megszálló csapatok e télen át való élelmezéséről, a legkiegészítőbb módon gondoskodtak. Az utóbbi hetek alatt rendkívüli erőfeszítéssel bár, de jelentékenyebb áremelkedések nélkül sikerült a közös hadügyminiszteriumnak nemcsak az egész szükséglet fedezése, hanem a szállás és raktározás megfelelő biztosítása is. Szerajevóba a szállítmányok majdnem egyharmada Metkovicon, Mostáron és Kojniczán át szállított, mivel a mostar-szerajevói utvonallal sokkal jobb karban van, mint a hegyipatakok és szakadások által fenyegetett doboj-szerajevói. A hadügy-

miniszterium XIII. osztálya — mely az élelmezési ügyet vezeti, — nem csekély érdemeket szerzett magának azért, hogy aránylag ily rövid idő alatt s ily kedvezőtlen körülmények között mindennél élelmezési vonalakat állított fel s azokat ellátta rakományokkal s egyúttal gondolt arra is, hogy a különféle szállítók — szokás szerint — nem pakálhattak az állam rovására, és hogy általában az egész occupáció folyamában seholsem állott be telemes élelmezésmérgezés, a mint ez eddigelő minden mozgósítás alkalmával fokozott mérvben történt. Az időjárási viszonyok azidőn — lájdom egészen rendkívüliek. Tizennégy év óta még nem járt ilyen esőzés, mint most október végén és november elején; a Száva husz év óta nem állott oly magasan s ha az időjárás nem változik, az utak a szó legszorosabb értelmében hasznavehetetlenné lesznek. Ilyen körülmények közt valóban kétszeresen meggyújtató azon tudat, hogy csapataink meg vannak óva szükség- és éhségtől. Még csak a csapatok elhelyezése fog némi nehézségeket okozni, minthogy a deszkasátorok építése kissé későre rendeltetett el.

— Mint a Neue freie Presse jelenti, a magyar kormány is követte az osztrak kormány példáját s utóbbi napokban nagyobb mennyiségű ezüstet vásároltatott össze Londonban, minek folyán a körmozi pénzverde az új ezüstforintok kiverésével teljesen el van foglalva.

Küldöl.

Beaconsfield a következőket mondotta a Lord-Mayor lakomáján: India északnyugati határain való betörés fizikai lehetetlenség; de ugy látszik, hogy az ellenség alkalmatlanságot akar ott okozni. Mialatt e fölött tanácskozunk, oly viszonyok állottak be, a melyek komoly megfontolást követelnek. Azért elhatároztuk, hogy a menynyen lehetséges, végét vetjük ez ügynek. A szükséges intézkedéseket megtettük, ha ezek teljesülnek, határozottan fogunk az ügynek véget vetni. Beaconsfield reméli, hogy Anglia akkor jó egyetértésben fog élni közvetlen szomszédjával, sőt talán a távolibbakkal is.

Beaconsfield védi a Cyprus szigete kedvőért kötött conventiót, a melynek az a következménye, hogy az Eufrates völgye megbízható szövetséges kezében, a kit a közelből segíthetünk. Az a politika, melyet mi követünk, megakadályozza az egyedüli állam veszélyes suprematíáját.

A congressus eredménye biztosítja a szultánnak valódi függetlenségét, bevehetlen fővárosát és a Dardanellák felügyeletét. Czáfolja azt az állitást, hogy a berlini szerződést nem fogják vég-

kel látna felírva, hogy férje szerelmét soha nem bírta, hanem ez előtt és most is, kizárólag a Rozáli é az, s mind csak azt kérdezte magában, hogy tulajdonképpen miért is vette őt nőül. Most oly tisztának látszott Boglárka előtt minden, mint a napfény. Először Rozáli veszélyes, rendkívüli szépsége csábította el férjét; aztán Frank az által, hogy anyját gyógyította, folyton körében volt s így jött létre köztük a nagy bizalmasság, melyről annyit beszéltek régebben. Mindig és mindig visszatértek Boglárka gondolatai azon napra, midőn Frank náluk ebédelt volt s a beszéd ama bányász, Bell, eltűnésére tért és leányának feltűnő szépségére.

Frank akkori felindulását, izgatott hangját, hirteleni elhalványulását, mindezt most érette meg Boglárka; akkor ép oly megmagyarázhatalannak tűnt fel az neki, mint a társaság többi tagjainak a bányász eltűnése. Természetesen Frank felindulása Rozáli iránti szerelmét által lett megfejtve. Ezután eszébe jutott Boglárkának az, mit Tabitha beszélt volt el neki, hogy a szép Rozáli Frank egyetlen szerelme, és hogy a lány a földet is imádja, melyre kedvesse lábát teszi. Akkor igen késő volt már visszafelé, mert a titkos egybekelés véghezment volt Trenbachban.

Boglárka nem tudta, ha ama történetet elhigye-e, de nagyon fel volt indulva felette. Később, midőn férjével elutazott, s Rozált elvesztette egészen szem elől, elfeledett mindent, de most egész erővel tolatottak fel lelkébe egondolatok.

Ezután aztán Raynor Frankné asszony azzal mulatta magát, — ha ugyan szabad így kifejeznünk magunkat — hogy férje felett ördökdjék. Nem nagyon gyakran, de ugy néha-néha. Léptelt önkénytelenül mindegyre arra intézte, merre Bellné lakott, s párszot meg volt azaz elégtétele, hogy látta férjét kijőni onnét, vagy be-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Párisi különfélek.

Páris, nov. 2-án.

(vége.)

Egy quiproquo.

Egy zeneszerző — kinek mellesleg mondva szerföltött féltékeny neje van — megkérte egyik szellemes íróbarátját, írni meg neki a szöveget zeneszerzeményéhez.

A kérdésben forgó író, ki jeles a prozában, nem igen próbálkozott még rimekben írni s nem is volt erre sohasem passiója. De a zeneszerző annyira kérte, hogy végre bele is egyezett a kívánt szövegnek versekben megírására.

Midőn készen volt a következő levél kíséretében küldé el barátjának:

„A gyermek szerföltött nehezen jött a világra, de utóvégre megszületett, ajánlom neked”.

Az aláírás olvashatatlant volt.

A zeneszerző zsebre dugta a nehezen világra jött gyermeket, asztalán hagyva a levélkét, mely hozzácsatolva volt s eltávozt az lakásáról.

Neje ráakad a nagyon is kétértelmű levélre, s mitűn olvasá hajmeresztő tartalmát, föltékonyságban egy pilanatig sem kétkedett abban, hogy hitelen jött elment az atyai csókot adni a nehezen világra jött gyermeknek.

„Várj te nyomorult! — kiáltá ő a föltékonyság vak dühével — így csalsz te meg engemet, engem, ki hozománnyal gazdaggá tetted, kinek lényes existenciáját köszönheted! Jó, jó! majd megalkolysz érette.

Egy fél óra mulva ott találjuk már úgy-

rehabilitálni, és csak a török kormány nem tartja meg a végrehajtásra kiszabott határidőt. A szerződés minden fontos pontjának végrehajtása folyamatban van. Visszaautasítja azt az insinuatit, hogy az egyik hatalom vonakodik teljesen végrehajtani a szerződést.

Az angol kormány el van határozva, hogy az egyik hatalom vonakodik teljesen végrehajtani a szerződést.

Az angol kormány el van határozva, hogy kívánni fogja a szerződésnek betű szerint való végrehajtását, és ha szükséges lenne, hivatkozni fog a kormány az angol népre, hogy egész erejével és minden eszközzel folytassa a szerződést. Az bizonyos, hogy a helyzet komoly, de nem veszélyes. Ha az angolok méltók lesznek elődeikhez, sohasem lesz kisebb a birodalmuk.

Béni gróf is tartott beszédet, melyben dicsegetéssel halmozva Angliát, bucsut vett.

A pétervári hivatalos körök, minden ellenkező hírek csáfolata gyanút, evidensnek mondják, hogy Oroszország a törökországi eseményekkel szemben szorosan a berlini szerződés alapján marad. Ezzel a legszorosabb és legcorrectebb értelemben megfelel Lobanoff harczeg magatartása, ha egyrészt a Berlinben elvállalt kötelezettségek pontos teljesítését követeli a portától, a mire nem látszik mindig elégségesnek a porta hatalma, de másrészt tudja kötelezettségét, hogy a menyben képes, minden zavargást megakadályozzon Macedóniában. Sem a porta, sem más hatalom nem vonhatja kétségbe Lobanoff magatartásának correctségét. Különböző kétségek, hogy itt őszintén óhajtsák Angliával a kiegyezést, úgy Európára mint Ázsiára nézve. Az, hogy a porta nem képes saját országában érvényesíteni tekintélyét, Európában nagyon kíváncsossá teszi megállapodást, Ázsiában pedig arról van szó, hogy egyetértés útján mind a két hatalom tekintélye fennmaradjon a világszerte, és a két hatalom befolyása közt illő határvonal húzassék, és az ázsiai törzsek ne izgattassanak fölkelésre.

A „Journal des Debats” Suvalov utjáról.

A neveztük francia lap, megemlékezvén az orosz diplomata utjáról, azt azon tervnek rója fel, hogy újabb konferencia létesíttessék, melynek célja a berlini szerződés átvizsgálása lenne. Föl lehet vetni a kérdést — írja — hogy ez által a helyett, hogy megoldatnának a nehézségek, nem fokoztatnának-e inkább. Eddigél a fenforog bajoknak csak tényleges értékük van; miért adnánk neki jogi jelentőséget is? E nehézségek a berlini szerződés majd minden pontjára kiterjednek; s így maga az az egész szerződés fogna kérdésbe jönni. Ha valami új szerződés tétetnék a régi helyébe, abban bizonyára számba kellene venni a statusquot. S ki vesztené ez által? Tán Oroszország, mely Drinápolyban, sőt Konstantinápoly kapujánál áll? Vagy Ausztria, ki benn van Bosnyákországban és Hercegovinában? Szerbország, ki legnagyobb részét megkapta annak, mit a berlini egyezség neki szánt? Vagy Montenegró, mely ha nem is kapott meg mindent, megkapta a legnagyobb részt. Nem. Egyes-egyedül a török birodalom. Egyedül ő jelentkezhethet a kongressus, konferencia, vagy komisszió előtt rosszabb helyzetben, mint minőben a berlini gyűlés összeültökor volt. Mert a rá nézve hátrányos tételek legnagyobb részét már végrehajtották, a rá nézve

menni ama házhoz. Természetesen igen gyakran nem lelkölhető ily módon utána. Már párszor észrevette, hogy Samu a szolgál, nagyon csodálkozik tekintetű, ha kimegy férjét kisérni s hogy nagyon kíváncsi ennek okát kitudni.

Mintán ritkán követhette férjét s még ritkábban látta erre járni, oból azt következtette, hogy más időtájban megy oda, mikor ő nem figyelhet rá.

De egy ízben látta őt Rózáival együtt jöni ki a házból. Az utca másik oldalán mentek, de mégis midőn megfordultak, megpillanthatta, Rózái szép arcát s szenvedélyes felindulással kérdezte magában, valyon hová mehetnek így együtt. Néhány perc múlva látta a leányt ismét visszajöni. Egy papírtöbbséget hozott kezében, telve süteménnyel, melyet alkalmasint most vettek együtt. Most még szükségesebbnek tetszett Boglárka felől, hogy szoros felügyelet alatt tartassa férjét.

Kiváló ügyességet fejtett ki e dologban, s a legjobb rendőrszolgát is megsemmisíthette volna.

Természetesen legfőbb gondja az volt, nehogy férjével találkozzék. Ez nem volt nagyon nehéz, Frank örökös sietségével oly gyorsan rohant át az utcákon, mint egy gyújtogató, ki nem néz sem jobbra, sem balra. Azonban nem egyszer, mégis kénytelen volt Boglárka kapuközebe menekülni előle, és ilyenkor mindig igen megalázva érezte magát. De meg van mondva, hogy a koros addig jár a kutra míg egyszer eltörök. A régi közmondás itt is igazolta magát. E kemény, hideg januári reggelen, mikor csak az merészkedett ki a szabadba, ki el nem kerülhetett találkozott Boglárka férjével.

(Folyt. köv.)

előnyösek közül úgy szólva egyet sem. Ez ahelyett, mi csak azt kívánjuk, hogy ez iránt legyen tisztában. Azután az egyes hatalmak dolga lesz dönteni az iránt, helyes-e elmenniök a konferenciára, a melyre talán meghívják őket.

A bosnyák-törökök kívánságai.

A „Fremdenblatt“-nak táviratozzák Szerajevéből, november 9-ről: Tegnap délelőtt Mustaj bég, Fazly, Pasica, Muhamed bég, Kapetanovics Suhdi Bakarevics szerajevói mufti vezetése alatt egy ő felségéhez intézett filíratot nyújtottak át a főparancsnoknak. Ez először is Bosnyákország és Hercegovina Ausztria-Magyarországhoz való csatlakozását kéri; másodsor azt kéri, hogy a seik-ul-izlam alól kivéssenek, s hogy Bosnyákország és Hercegovina részére önálló mohamedán egyházi hatóságok szerveztessenek; harmadsor, hogy a felekezeti iskolák fölsozlatassanak s helyükbe népiskola állítsassék; negyedsor, hogy bünbocsánat adassék. A feliraton a szerajevói leggazdagabb s legmegbizhatóbb 59 mohamedán aláírása foglaltatik. Mustaj bég beszédre Philipovics azt felelte, hogy ő a feliratra annál jobban örve, mert az a mohamedánok tulajdon iniciatívájából eredt. A felirat negyedik pontja már teljesült is, minthogy a bünbocsánatot hirdető közelebb közzétették. Egy más hír szerint holnap mohamedán, orthodox és katolikus bosnyák előkelőségekből álló küldöttség érkezik Budapestre, hódolatát ő felsége elé terjesztendő. A küldöttség udvari ebédre is meg fog hivatalni.

A delegációk a királynál.

A delegációk fogadtatását következőkben adjuk. Először az osztrák delegáció fogadtatott, s ennek nevében Coronini elnök következő beszédet intézte ő felségéhez: Főlsége ur! — A reischrath delegációja minden ében legzenetebb köteletségének, legszebb jogának tartja, hogy működése megkezdésekor megjelenjen ő felséged trónja előtt, hogy a nép nevében, melyet képviselni szerencséje van, kifejezést adjon annak, hogy a korona főlséges viselője iránt való törhetetlen hűség s áldozatkész hazafiság, apáinktól örökölt ezen drága erény, sziveinkben meg nem fogott erőben él továbbra is.

Ma ezen alázatos nyilatkozást azon tiszteletteljeskérelemmel utítja meg, kegyeskedjék azt főlséged szokott kegyelmességével fogadni.

Főlséged ismételve kegyesen elismerte, mily hatalmas volt a monarchia népeiben a köteleesség szava, a haza iránt való szeretet, s az odaadás főlséged szent személye iránt; s hogy mily önmegtagadással ragadták ki magukat hivatásuk köréből azon polgártársainak, a kiket a köteleesség zászlók alá hívott, s kik ama fényes katonai éretnyei gyakorlásában, melyek a cs. és királyi hadseregnek mindig tulajdonságai közé tartoztak, s régi elővilhetetlen hírnevét megállapíták, ifjabb bajtársaikkal s közös vezetőikkel versenyre keltek.

A birodalmi tanács delegációja az alkalommal is csak hű szószólója lesz felhatalmazói meggyőződéseinek és érzelmeinek, ha a főlséged közös kormánya által már előterjesztett vagy előterjesztendő javaslatok felett való tanácskozás vagy határozathozatal alkalmával mélyen áthatva a pilanlat teljes komolysága által, s folytonos gondolat a monarchia jólété, becsülete és hatalmi állása iránt, az ezek érdekében követelt föltételeket igyekezni fog összhangba hozni azon tekintetekkel, melyeket úgy az állam pénzügyi helyzeténél, mint úgy az általános mint az egyes lakókra súlyosodó gazdasági helyzetnél fogva számba venni kötelessége.

Kegyeskedjék főlséged a delegáció tárgyalásait szokott kegyes részvétellel kíséren s megengedni neki, hogy kifejezést adjon abbéli melegen érzett óhajának:

Isten tartsa, Isten óvja főlségedet!

Erre ő felsége válaszolt. A válasz szó szerint ugyanaz, melyet alant a magyar delegáció elnökének adott válaszkép közöltük.

A magyar delegáció fogadtatása alkalmával — déli egy órakor — Szilágyi József elnök így szól:

Főlséges Császár és Apostoli Király! Legkegyelmesebb Uruk! Hódolattaljes készséggel ragadjuk meg az alkalmat, melyet főlséged kegyes engedelmre nyújt, hogy trónja előtt megjelenve, hódoló tiszteletünk személyesen adjunk kifejezést, kijelentve, hogy a törvények által elénk szabott kötelességet úgy, mint mindig, valahányszor főlséged királyi szava hi, ez alkalommal is hazafiai odaadással legjobb tudtuk és akarunk szerint teljesítendőjük.

A közügyek tárgyalására kiküldött utolsó országos bizottságok bereszkészése óta oly események következtek be, melyek egyaránt érintik a monarchia európai állását, politikai belviszonyait és pénzügyi helyzetét.

Főlséged parancsára, a Berlinben vállalt mandatum folytán hadseregünk elfoglalta Boszniát és Hercegovinát.

Meleg rokonszenvenvél és dobogó szívvél kísértük e vilós hadsereget, mely járatlan utakon előre haladva, az idő viszontagságaival, néha nélkülözésekkel dacolva, civilizizáltabb népekkel folytatott háboruban ismeretlen népekkel szembeszállva, teljesítette köteletségét.

Büszkeséggel töltött el hadseregünk vilós magatartása; örömmel értesültünk, hogy felszerelése és fölfegyverkezése kitűnőnek bizonyult. Azon megnyugtató reményt, azon meggyőződést merítettük ebből, hogy metalan bekövetkezheto nehezebb megpróbáltatások közt is igazolva, kárpótolva lesznek azon súlyos áldozatok, melyeket főlséged népei hadseregünk érdekében évek óta, sanyaru pénzügyi viszonyok között is, hozni soha nem vonakodott.

A hadsereg által véghezvitt megszállás folytán előáll számunkra a köteleesség, tudomást szerezni a főlséged kormánya által a keleti honyodalmak között követett eljárás indokai- és végcéljáról, részletesen megismerkedni az által igényelt anyagi áldozatok eddigi terjedelmével és végso határával.

Igyekezni fogunk tárgyalásaink közben, a monarchia nagyhatalmi állásának nevében emelendő követeléseket és, ezekkel szemben, országunk politikai helyzetét, anyagi erejét egyaránt méltányolva, figyelembe venni; igyekezni fogunk megfelelni főlséged a monarchia külbiztossága s tekintélye nevelésére irányzott törekvéseinek, egyzersmind pedig küldöink az adott politikai és pénzügyi viszonyokból eredő érdeleteinek.

Összint hazafiai törekvésünk sikerét főlséged kegyes támogatásával annál biztosabban várjuk, mert, — biza az isteni gondviselésben — erős meggyőződésünk, hogy főlséged, ki életének minden óráját, minden gondját, atyai szívének minden látketését népeinek javára, boldogítására áldozza, soha nem lankad, soha meg nem ingatható páratlan odaadásának jutalmául kell hogy lássa monarchiáját hatalmasnak, tiszteltnek, boldognak, megelégedetettnek népeit, melyek, ha különböznek is fajra, talán néha időnkint meggyőződéseikre nézve, egyek és változhatlanok hálás szívük azon buzgó óhajában, hogy főlségedet a Mindenható tartsa és éltesse.

Ő felsége válasza következő volt:

„Hü ragaszkodásunk kifejezését annál bensőbb meglelégedéssel fogadom, minél fontosabb feladatok várják ezuttal önöket.

Komoly volt a helyzet, melyben az ország bizottságok utolszor tanácskoztak.

A keleti események akkor döntő fordulatra értek. Egy congressus küszöbén álltunk, melynek célja volt a lezajlott háboru eredményeit az európai egyensúly követelményeivel, valamint monarchiánk közéről érintett érdekeivel összhangzásba hozni.

Ama komoly pillanatban hálára méltó hazafissággal megadtak azon eszközök, melyek kormányomat képesítették, hogy mind a kongressuson, mind azután mindkét irányban sikerrel érvényesítse befolyását.

Összint meglelégedésemre szolgál, hogy a kongressusnak sikerült egy európai háboru közéről fenyegető veszélyt elhárítani.

A berlini béke a Balkán-félszigeten új állapotot teremtet.

E békének minden részről való következetes keresztülvitele, melyhez kormányom a szerződés iránti teljes hűséggel ragaszkodni fog, alapos kiástást nyújt arra, hogy azon veszélyek, melyek Európa békéjét és az osztrák-magyar monarchia érdekeit fenyegették, visszalérni nem fognak.

E cél biztositása végett a Berlinben egybegyűlt hatalmak megállapodtak abban, hogy Bosznia és Hercegovina megszállása és kormányzása Ausztria-Magyarországra bízzassék.

En e megbízást elfogadtam.

Féjdalom, hogy ezen tartományok belviszonyainak fölötté zilált állapota folytán, a megszállás műve békés uton nem volt végrehajtható.

Az ellenállást, melylyel jóakaró szándékunk amaz országok rendbontó elemei részéről találkozt, derék hadaink bátorsága rövid idő alatt megszüntette.

Ez alkalommal az általános védkötelezettségre alapított hadsereg életrevalóságának próbáját fényesen megállotta.

Szerencsét kívánok e sikerhez önöknek, mint azon nép képviselőinek, melynek fiaiból e derék hadsereg alakult, s mint azon testületek tagjainak, melyek kormányomat a vederő apólságban és fejlesztésében hazafias belátással támogatták.

A katonai földat gyors és gyökeres megoldása a boszniai és hercegovinai lakosságot a lázító rémuralmától megszabadítván, lehető volt a megszálló hadsereg tetemes részének visszahívását elrendelnem.

Kormányom már most komoly köteletségnek fogja ismerni, hogy a feladat végrehajtásával járó áldozatok a monarchia pénzügyi helyzetével összhangzásba hozassanak, s hogy minél előbb álljon be azon pillanat, midőn Bosznia és Hercegovina kormányzatuk költségeit saját jövedelmekből fogják fedezhetni.

Erre annál alaposabb reményem van, mint hogy viszonyaink az összes hatalmakkal folyton barátságosabbak.

Uraim! A helyzet súlyos áldozatokat kíván önöktől.

Történeti nagyfotosságu események, melyeket elhárítani egyetlen állam hatalmában sem állott, rendkívüli igényekkel állították szembe a monarchiát.

Bizom benne, hogy népeim honszeretete, képviselőinek belátása, egy színvonalon álland a történeti pillanat nagyságával.

Meg vagyok győződve, hogy önök egyesülni fognak kormányommal azon célra, miszerint a megkezdett mű az európai béke fenntartására, a monarchia javára és dicsőségére, bel- és külvizonyaink megszilárdítására szerencsésen befejeztessék.

Ez erős hitben munkáinknak a legjobbsikert kívánom s szívből üdvözlöm önöket.

A király, a trónbeszéd után, a delegátusokkal hosszasan társalgott. A delegáció azon egyes tagjait, kiket még nem ismert, Tisza miniszterelnök által mutatatta be magának; a legtöbb azonban a király közvetlen megszólításának kitüntetésében részesült. A király legtöbb esetben azt kérdezte a delegátusoktól, hogy melyik bizottsághoz tartoznak, s hogy e bizottságok siettetni fogják-e működésüket.

Néhány delegátushoz azon megjegyzést intézte ő felsége, hogy örül, miszerint újra mint a delegáció tagjait látja őket maga előtt; többekkel katonai ügyekről társalgott s kiváló buzamosan Szilágyi elnökkel és Széchen gróffal, tovább br. Fiáthtal, dr. Falkkal, Ivánkával, Zsedényivel, Pulszkyval és Márkussal, kiöl a breskai útközét némy részletei fölül tudakozódott. Ezután a társalgás után harsány éljen közt vonult terméibe. A delegátusok jó benyomással távoztak a várpalotából.

TANÜGY.

Kimutatás

a kolozsvári nyilvánossági joggal bíró tan- és nevelő intézetek 1877-iki, s illelőleg 1877—78-iki tanévi állásáról.

I. Gyermekkertek, óvodák.

1. A részvényekre alapított „Fröbelintézet” gyermekekert 3 csoport, 61 tanuló. 2. Muzeum-utcai gyermekkert 3 csoport. 97 t. 3. A róm. katolikusok kökerti elemi iskolájával egybekötött óvoda 2 csoport. 101 t. 4. A róm. kath. „Augusteum” című intézetében levő elemi iskolával egybekötött óvoda 1 csoport. 20 t. 5. Az ev. reformátusok hidelvi (újutcai) elemi iskolájával egybekötött gyermekekert 3 csoport. 82 t. Van tehát a gyermekkertekben és óvodákban összesen 12 csoport 361 tanuló.

II. Szoro sértelenben vett nép- és elemi iskolák.

1. Az „Árvaház egyesület” leányárvaházának elemi népiskolája 6 osztály 42 tanuló. 2. A róm. katolikusok „Augusteum” című intézetében elemi népiskola 3 oszt. 81 t. 3. A róm. katolikusok „kökerti” elemi népiskolája 3 oszt. 78 t. 4. A róm. kath. „Szent Péterről” címzett külső-magyarutcai vegyes népiskolája 2* oszt. 30 t. 5. A róm. katolikusok főtéri elemi leányiskolája 6 oszt. 220 t. 6. A róm. kath. lyceumi főgymnasiumával egybekötött elemi iskolája 4 oszt. 249 t. 7. Az ev. reformátusok hidelvi (újutcai) vegyes népiskolája 5 oszt. 187 t. 8. Az ev. ref. külsőmagyarutcai vegyes népiskolája 4 oszt. 106 t. 9. Az ev. reformátusok belvárosi leányiskolája 6 oszt. 51 t. 10. Az ev. reformátusok főgymnasiumával egybekapcsolt elemi iskola 4 oszt. 168 t. 11. Az unitáriusok elemi leányiskolája 5 oszt. 62 t. 12. Az unitáriusok főgymnasiumával egybekapcsolt elemi iskola 5 oszt. 84 t. 13. A lutheránusok vegyes elemi iskolája 4** oszt. 215 t. 14. A görög katolikusok vegyes népiskolája 6 csoport. 61 t. 15. Az izraeliták elemi fiúiskolája 4 oszt. 80 t. 16. A „Fröbel intézet” vegyes elemi iskolája 3 oszt. 62 t. 17. Az állami tanítóképző gyakorló iskolája 6 oszt. 54 t. 18. Az állami tanítóképző gyakorló iskolája 6 oszt. 78 t. 19. Duret Józsefné magán leánynevelője 4 oszt. 27 t. 20. Gegenbauer Józsefné magán leánynevelője 6 oszt. 33 t. 21. Graf Jakabné magán leánynevelője 5 oszt. 41 t. 22. Horváth Pálné magán leánynevelője 3 oszt. 24 t. 23. Schell-Pichlerné magán leánynevelője 4 oszt. 28 t. Van ezek szerint a szoro sértelenben vett nép- és elemi iskolákban 103 osztály, 2070 tanuló.

III. Felsőbb nép-, ismétlő- és továbbképző- meg szakiskolák.

1. A róm. katolikusok főtéri felső leányiskolája 2 oszt. 7 t. 2. A közegésztel fenntartott polgári fiúiskola 5 oszt. 78 t. 3. Az ismétlő és továbbképző jellegű városi ipariskola 11*** oszt. 392 t. 4. A kereskedelmi-társulat ismétlő és továbbképző jellegű kereskedelmi iskolája 4 oszt. 40 t. 5. A kolozsmonostori magy. kir. gazdasági tanintézet 3 tanf. 90 t. 6. A magy. kir. áll. tanítóképző intézet 3 oszt. 130 t. 7. A magyar kir. állami tanítóképző intézet 3 oszt. 73 t. 8. A „Fröbel intézet” államsegélylyel fenntartott gyermekkertésznő képzője 2 oszt. 19 t. 9. Az unitáriusok theologicum seminariuma 3 oszt. 22 t. Volt ez intézetekben összesen 36 oszt. 851 tanuló.

IV. Középiskolák.

1. A róm. kath. főgymnasium 8 oszt. 320 t. 2. Az ev. reformátusok főgymnasiuma 8 oszt. 286 t. 3. Az unitáriusok főgymnasiuma 8 oszt. 225 t. Összesen volt a 3 főgymnasiumban 24 oszt. 831 tanuló.

*) E 2 osztály egyike előkészítő; a másik rendes I. osztály.

**) Itt az I. és II. osztály 2—2 éves tanfolyamra tehát 6 korosztály van az iskolában.

***) Ezek közül 1 előkészítő, 5 első, 4 második s hatmadik osztály.

V. Magyar kir. tudomány egyetem.

1. Jog- és államtudományi kar 4 évre 170 t. 2. Orvosi kar 5 é. 79 t. 3. Bölcsész-, nyelv- és történettudományi kar 3 éves 70 t. 4. Menyiség- és természettudományi kar 3 éves 54 t. 5. Gyógyszerészeti tanfolyam 2 éves 24 t. 6. Szülészeti tanfolyam fél évre 70 t. A magyar kir. tudomány egyetem n összesen 17 és fél évre 467 tanuló.

VI. Összesítés.

I. A gyermekkertekben s óvodákban 12 csoport. 361 t. II. A szoro sértelenben vett nép- és elemi iskolákban 103 oszt. 2070 t. III. A felső nép-, ismétlő-, továbbképző- és szakiskolákban 36 oszt. 851 t. IV. A középiskolákban; és pedig gymnasiumokban 24 oszt. 831 t. A magyar kir. tudomány egyetem n összesen 17 1/2 tf. 467 t. Városunk minden tan- és nevelő intézetében összesen 192 1/2 oszt. 4580 tanuló.

„Cs. és I.”

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nemzeti színház.

(„A legyőzött Róma.” Tragédia öt felvonásban; írta Parodi, fordította Paulai. A kolozsvári színpadon először Kassainé vendégjátékakul színrekerült 1878. nov. 12.)

Az ujdonság, mely tegnap került először színpadunkra, kétségtelenül hatásos darab. Meséje az antik Róma egyik legérdekesebb epochájából van kölcsönözve, midőn Hannibal „ante portas” volt. A búske nép le van győzve; balvezérei, senatorai, papjai elvesztették fejüket s már már megadják magukat a kérelhetetlen végzetnek, midőn a jóslat, hogy Vesta szent oltára meg van gyálva s ez zudította Rómára a balvezéret, de a bün bünhódese ki fogja engesztelni az isteneket, új reményre és tette kelti a nép nagyjait. Kiderítik, hogy a bünös Vesta-szűz: Opimia, kit szentségtörő szerelme Lentulus karjaiba vitt, ez által meggyálva az istennő szűz oltárát.

A bünös papnőre természetesen Róma ősi történelvi szerint az élve befalaztatás szörnyű halála vára kózik; azonban Lentulus elragadja kedvesét a borzalmas végzet elől, még pedig Vestaepor gall labsgolga segítségével, ki kőszöküket csak azért segíti elő, hogy gyűlölt urai, a rómaiak, kik ellen Hannibál hadseregében két hős fia harcol, ne engesztelhessek ki az isteneket, s így vesszen el a búske Róma.

Opimiában azonban a szenvedélyt legyőzi a honszerelme s önként visszatér Rómába, hol saját nagybátyja átadja őt a halálos ítéletnek. Ekor megjelenik nagynagyja: Posthumia (Kassainé), — ki egykoron látta, a mint lánnya kebléről leszakították Opimiát, az ő unokáját, hogy Vesta-szűzzé tegyék, emiatt leánya megőrült, fia pedig meghalt bujában s mikor temették: Opimia élt anyja a lángokba rohant s amint ő, Posthumia meg akarta menteni örült leányát: az egy égvő üszökkel kioltotta Posthumia szemévilágát. Ennyi áldozatnál többet nem követelt tőle, a római nőtől sem Róma; követeli vissza unokáját: Opimiát. De a pontifex maximus és a papok kérelhetetlenek és Róma üdvé megköveteli az áldozatot; és Opimiát a nagyanya átkai mellett hajlra hurcolják.

A kétségbeesett nagyanyának azonban van még annyi ereje, hogy unokája után rohanjon s annak egy tört adon át, hogy azzal véget vetve életének, a befalaztatás után reá várakozó éhhalál borzalmeit megelőzze. De Opimia kezei le vannak kötve s így nem vehető hasznát a törtnek. Ekkor egy gondolat villan Posthumia agyában: ömaga meríti unokája keblébe a tört, hogy megmentse azt az éhenhalás iszonyu gyötrelmeitől.

A végzet tehát teljesül: a bün bünhódik s a távolból Hannibál hadseregének harsonái szólnak, jelezve, hogy Róma alól elvonul s így Róma megszabadult a végenyészettől.

Ez a darab meséjének vázlata. Érdekese van feldolgozva, de meglehetősen drámaiatlanul. Alakjai közül az egy Pontifex, Vestaepor és Posthumia emelkednek ki, mint valódi drámai jellemek, költői igazsággal kidolgozva. A darab többi alakjai nagyon kisszerű alakok, érdemtelene a római névre.

A kidolgozásban egy-két jelenet igen szépen sikerült a szerzőnek, különösen pedig Posthumia két utolsó jelenete mesterileg van kidolgozva.

Természetesen, e nagy hatás érdeme, a szerző mellett, legnagyobb részt a Kassainé kitűnő játéka. A vak Posthumiaiban megrázó alakot mutatott be; amint unokája arcán fölismeri a végzetes látványt, amint elbeszéli családja szörnyű balvezéretét, saját megvakulását; azután a mint észreveszi, hogy unokája a tört nem fogja, lekötött kezei miatt, használhatni, aztán fölkeresi kezeivel tapogatózva annak szíve helyét, hogy abba biztosan belemerithesse törét; mindezt megrázó igazsággal, valóban mesteri vonásokkal, a mult és jelen leüjtő fájdalomnak egy erőteljes érzékitésével adta vissza Kassainé, hogy a közönség megszakítva a jelenetet, viharos tapsba tört ki, s felvonás után négyszer vagy ötször kihívta.

A többi szereplők közül Szentgyörgyit (Vestaepor), Kraznait (pontifex), Gabányit (Qu. Fabius Maximus), Hunyadi Margitot (Opimia) és Szacsavayt (Lentulus) emelhetjük ki elismerésemelölő igyekezetükért.

A közönség egészen megtöltötte a színházat s a darabot és vendégművésznőt egyaránt nagy elismeréssel fogadta.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. nov. 12.

— **Az erdélyi múzeumegyesület történelmi szakosztályának** nov. 11. este 6 órákor tartott ülésében Torma Károly tartott igen érdekes és tanulságos előadást, ki bemutatta s ismertetette azon bronz, vas, csont, kő eszközöket, és cserép edényeket s töredékeket, melyeket a Csáky-lálya helység határán fekvő őskori telep helyen talált. E lelőhelyt 6, Herbiz Ferenc ismert geológussal együtt, mint az erd. múzeum-egyesület, a csáky-lálya kiküldött megbízottja, tüzetesen át vizsgálván, rendszeresen felásatta. Az eredmény a költiséget s fáradságot gazdagon jutalmazta, jóllehet véletlenül egy hegyomlás következtében napfényre jött s Enyedhez közel eső lelőhelyt az enyedi főiskola darék tanára, Herepei Károly az erd. múzeum küldöttét megelőző, már kiaknázta, s így kivált a bronzszekők tetemesebb része az enyedi főiskola régiség-gyűjteményébe került. A bemutatott tárgyakat, melyek közül néhány, különösen igen szép és sajtószerű alkotás bronz dárdahegy, múzeumunk kitűnő darabjait fogja képezni, valamint az Enyedre került darabokat is részletesen megismertetvén, a Csáky-lálya, valamint Erdély több lelőhelyein, Kuduban, Tordason s másutt, együtt s egyszerre talált kő, bronz vas eszközökről előadó az őskori barbar lakókok még a rómaiakban az uralkodása alatt, — mert a csáky-lálya leletben az agyagedények díszítésén a római ízlés hatása kimutatható, — a kő, bronz és vas eszközöket azon egy időben készítették és használták. Reméljük, hogy ezen tudományos előadás, melyet a megjelent tagok s több egyetemi polgár a legelőkelőbb figyelemmel hallgattak, legközelebb egész terjedelmében közzé fog tétetni s a szakfőiskolai részéről a Torma Károly e téren kivívott névhez méltó figyelemben és elismerésben fog részesülni.

— **Hymen.** Végh Ella kisasszonyt, Végh Bertalan ur és Ugron Julia asszony bájos leányát ma jegyezte el Weér Dezső, Weér Miklós, szolnok-dobokamegyei földbírtokos ur fia. A boldog menyasszony, ki a kolozsvári társas körök egyik legkitűnőbb disze volt, nyerte a cserével, sokszorozva azt, a mit e körök távozálva veszítenek.

— **Rosenberger** gyalui szeszgyárában robbanás volt a napokban és pedig oly szerencsétlenül, hogy egy munkás rögtön szörnyen halt, egy másik pedig kórházba szállítva, ott adta ki tegnap lelkét. A törvényes vizsgálat-bizottság ma szállott ki a helyszínére, megállapítandó a netaláni bűnösség kérdését.

— **Nyilvános köszönet.** Dr. Borosnyay Béla ur, mint a nagy-szebeni magyar műkedvelő társulat elnöke, a folyó évi nyár folyamán rendezett színi előadások jóvedelméből, a nagy-szebeni magyar olvasó-egylet alapítókének gyarapítására, 105 frt 26/2, krnyi összeget nyújtott át. Ennél fogva a nagy-szebeni magyar olvasó-egylet választmányja, kedves köteletségének ismeri, hogy dr. Borosnyay Béla urnak, mint a helybeli műkedvelő társulat buzgó elnökének, valamint ezen társulat buzgó tagjainak, s egyezsmind az áldozatkész közönségnek főnőbbséget érdemlő hálás köszönetét ezennel kifejezze. Kelt a nagy-szebeni olvasó-egylet 1878. évi október hó 31-én tartott választmányi üléséből. Tamásy Béla, egyet. elnök. Dr. Persz Adolf, egyet. titkár.

— **Nyilvános köszönet.** Halász Gábor ur, a nagy-szebeni magyar olvasó-egylet könyvtára részére, mindössze 8 kötet könyvet, 10 frt 50 kr. értékben ajándékozni szives volt. Fogadja ehbeli hazafias szíveskedéért, az egyet. hálás köszönetét. Kelt a nagy-szebeni magyar olvasó-egylet 1878. évi október hó 31-én tartott választmányi üléséből. Tamásy Béla, egyet. elnök. Dr. Persz Adolf, egyet. titkár.

— **A közvéleményről** tárlaton rendezett sorsjátéknál a következő számú sorsjegyek nyertek: 5, 10, 33, 81, 107, 108, 110, 140, 152, 159, 169, 202, 210, 222, 227, 288, 289, 316, 317, 324, 325, 327, 349, 354, 356, 365, 378, 388, 391, 403, 417, 437, 439, 479, 481, 510, 512, 529, 540, 552, 559, 563, 570, 579, 593, 600, 646, 657, 659, 664, 670, 672, 677, 678, 698, 699, 702, 703, 715, 718, 772, 799, 808, 826, 845, 863, 882, 903, 921, 927, 951, 982, 1002, 1009, 1014, 1024, 1036, 1060, 1065, 1090, 1100, 1118, 1147, 1162, 1212, 1218, 1248, 1253, 1269, 1279, 1334, 1350, 1355, 1359, 1363, 1371, 1382, 1293, 1400, 1403, 1415, 1416, 1473, 1479. A nyeremény tárgyak folyó évi december 15-ig Erdélyi Károly felső népiszkolai igazgató utól, a sorsjegyek elomutatása mellett, átvételtek. Az itt időző ki nem vett tárgyak azon intézetek javára esnek, a melyek érdekében a tárlat rendeztetett. Kérjük a „Magyar Polgár” t. szerkesztőségét is, a közönség érdekében a sorok közlésére. Kézírási hely, nov. 6. 1878. Székely János, tárlati elnök. Baló László, jegyző.

— **Jótekonyságok** hangverseny. A Kézdi-Vásárhelyi létesítendő „közörség” alap javára. K. V. Vásárhelyi, a városbázis termében vasárnap, 6. 1878. év november hava 17-iken, több

műkedvelők, Mátéfi Károly ur és a „közönművelődési egyesület” zeneszázadja által adandó hangverseny műsorszám. 1. szakasz: 1-6 szám. Zeneyitány „Rákóczi-indulóval”; előadja a zeneszakszótály. 2. Ábránd, vagy „Un Avantura di Scaramuccia” című dalműből vett kedvelt témák felett, egyveleg Cserny Károlytól; zongorán előadja: Sinkovics Katinka urhölgy. Népdalok, a) „Őszszel száll a gólyamadár,” b) „Lehullott a rezgő nyárfa aranyszínű levele,” c) „Csipkeborkor,” csárdás; éneklő Fejér Tini urhölgy a zeneszakszótály zenekísérete mellett. 4. „Nagy ábránd,” hegedűre zongorakísérettel „Kegyeznék” című dalműből vett témák felett, Alard Delphintől; előadja Mátéfi Károly ur és Sinkovics Katinka urhölgy. 5. Ábránd „Prótéta” dalműből zongorára, Kúhe Vilmostól; előadja báró Szentkrisztály Iréne urhölgy. II. szakasz: 6. „Duo brillant,” hegedű és zongora Gonnod „Faust” című dalműéből Gregoir F. és Leonárd H-től; előadja: Sinkovics Katinka urhölgy és Mátéfi Károly ur. 7. A „Galamb”, spanyol dallam; szerző Yradier lovag; előadja b. Szentkrisztály Iréne. 8. „Pókainé”, költemény Gyulai Páltól; szavalja Harmath Domokosné ur. 9. „Rhapsodia”, magyar népdalok felett, J. C. Gegenbauer-től; előadja Sinkovics Katinka urhölgy. 10. Egyveleg „Denevér” operettből, Strauß-tól; előadja a zeneszakszótály. A két szakasz közben felolvasás Erdélyi Károly által.

— **Jankovics Gyula,** Benkő Gy., Bertalan Miklós, Csépi A., Illyés Istv., Kis G., Konecz Á., Liszcai K., Móricz G., Pálffy K., Sebessy Gy., Wégler Gyula és Váró Ferenc az egyszerűség jelszavának hangzatosításával a széki műv. és közgazd. egyet. udvarhelymegyei v. választmányja megbízásából az egyesület javára, Székely-Udvarhelytől f. f. nov. 23-án Katalin-bált rendeznek 1 frt beletitdíj mellett. Nincs kétségünk, hogy e táncszívalom minden tekintetben fényesen fogsikerülni, a mit az egyet. gyarapodása szempontjából is melegen óhajtunk.

— **Az akadémia** II-ik osztályának történelmi bizottsága szombaton tartott értekezletén Horváth Mihály helyébe elnökül Csengery Antal választotta meg. Ez alkalommal a bizottság több nagyfontosságú irodalmi megbízásokat adott egyes szakfőiskolának. Dr. Wenzel Gusztávot megbízta a magyar bányajórtörténelmének megírásával; Pesty Györgyöt, ki ezuttal bemutatta Szerármeyé monografájának kinyomtatott második kötetét, megbízta a régi, ma már nem létező megyei monografájának elkészítésével; Szilágyi Sándort Bethlen Gábor politikai és művelődéstörténeti leveleinek közlésével, mely mű még ez évben meg fog jelenni, s végre Thaly Kálmánt Berossényi levelei hátralevő negyedik és utolsó kötetének sajtó alá rendezésével.

— **Érdekes vendég** Budapestén Husz Naga Oca japáni herceg, ki haza utaztatában néhány napot ott fog tölteni. — Husz Naga Ocat a fiatal és előkelő japánt az odaváló kormány küldte Európába, hogy az itteni szokásokat megismerve, azokat Japánban meghonosítsa. A kormány több fiatal japánt küldött ki ily célból. Husz Naga Oca jogi tanulmányait Angolországban végezte kitűnő sikerrel. Most igazságügyi igazgatónak hívták Japánba. London és Bécsből hozott ajánlatokkal az igazságügyminiszter, Pulszky Ferenc és más főúrnaknál tett látogatást és számos intézetet tekintett meg. Nyájas modoru, kedves ember. Barátai tiszteletére a „Vadászkürt”-ben, hol kíséretével szállva van, ebédet adott. Budapestről Rómába megy diplomáciai misszióban. Reméli, hogy két-három év múlva, mint követ visszatér Európába Brindisiből, hova útja vezet. A magyarok nagyon megtetszettek neki s különösen a magyar — nők.

— **Szaparosság,** Nagy-Mártonban, mint a „Sopron írja, e hó 4-én Schreiner Márton odaváló szegény napszámos Bieler Mária nevű neje 3 fia gyermekét szült, kik még ma is élnek. Nevezetes, hogy e nő az év elején január 14-én ikreket szült, ezek azonban meghaltak. Így e főlőtte termékeny nő 10 hó leforgása alatt 5 gyermeket hozott napvilágra. A 3 gyermek Károly, Imre és Boldizsár nevekre kereszteltetett. A család, melyre az áldás ily nagymértékben súlyosodik, nagy inségben van.

— **Pör a svéd királyiál.** Ritka pört tárgyalnak most Stockholmban, melyben Oszkár király és az állami kincstár vádlottak. Valami Helga Brahe kisasszony, ki IV. Gusztáv Adolf leányának mondja magát alperestől 27,81 koronát követel, mint hátralevő a nyugdíjnak, melyet a kormány 1861-ben engedélyezett, de melyet 1870 óta megvonat tőle. Ellenfeleinek védelmére arra hívarkoznak, hogy fölperest igényeivel már egyszer elutasították, s hogy nem is származik a királyi vérből, lévén egyszerű Aurora Florentine Magnusson nevű kisasszony, a felperes védelmére ellenben igen fontos okiratok előterjesztését kéri a törvényesektől, nevezetesen IV. Gusztáv Adolf egy levelét, melyet XIV. János Károlyhoz írt, s mely I. Oszkár hátrahagyott írtaitában található, nemkülönben két jelentést, melyek szerint XV. Károly 1861-ben Brahe kisasszonynak határozottan 1200 korona nyugdíjt engedélyezett, mely összeget 1868 ban meg is kétszerezte. A mostani király II. Oszkár trónraléptekor e nyugdíjt megszüntette. A törvényesek fölperestigényeivel elutasította, de ítéletével két hónapig várakozni

fog, hogy Brahe kisasszonynak alkalma legyen újabb érvekkel támogatni követelését.

— **Egy vén lázadó.** Kréta lakói ismételtén alávettették a porta fennhatóságának, e szívetlen a görög lázadók számos vez. re elhagyta, s Athenaebe ment. Ezek közt van egy Korakas nevű 80 éves vén ember, ki 1818 óta a mai napig minden forradalomban részt vett a porta ellen, s több mint 200 csatát harcolt végig. Korakas igen szép agg férfiún, patriarchalis ezüst szakállal, mely mellére ér, teste tele van sebhellyel. Megjegyzendő, hogy a sok lázongásban meg-házasodni nem ért rá, s így mint agg legény hagyta el szülőföldét.

— **Még egy merénylet** Madridban. Sanchez Bregua tábornokra, ki egy kávéház előtt állt, egy katonát két revolver lövést intézett, azonban a tábornok nem sebesült meg. Egyik golyó csak köpenyegén ment keresztül. A katonát elfogták, de tettenéi okát nem akarja megvallani. A tábornok egykor belügyminiszter volt Castelar Emil elnöksége alatt.

— **A Vándor madarak** vesztőhelye. A déli vidékekre költöző madarak pusztításáról írják a „V. és Verseny.”-nak Alexandriából (Egyiptom): A fürjek Európából a tengeren keresztül fáradtan érkeznek az afrikai partokra, s már mielőlt megérkeznek, nagy részek a tengerbe vész, s így a megérkezettek a partra lehullanak, észéért nem nagy fáradságha kerül őket megfogdosni. — A Consul-térrel délfelől vonul Alexandriának három fő-utcája a szabadra, a Strada Caprara, Strada di Mosziki, és a Strada Anastasi s miután a fürjek délfelől tartanak, e három utcának a bemenetét vállalkozó görögök hálókka elzárják, s így a folytoes zaklatás következtében a szabad felé igyekvő, de a hazas házakon keresztül nem szállható fürjek legnagyobb része a hálókba s így eme vállalkozók birtokába kerül, azok pedig, a melyek így össze nem fogdosztattak, miután ösztönserővel délfelől tartanak, nekirepülnek a házaknak, a falakról kábultan lepottyannak, s a gyermekek felszedegetik. Így foly e vadászat, zaj, rivalgás s a kinek jól sikerül a szerencse örömközött nap felkeltéig, ekkor aztán da providenza el-tűnnek a fürjek és éjjelleg nem láthatók, [kivéve] a ketreczekben levőket, s ezek legnagyobb részét összevásárolják az angolok s ezenként küldik Angolországba. Hasonlóképen érkeznek különböző fajta vadárccék, olaszul „Anitra”, arabul „Bag”, csakhogy ezek az innen Porto-Saldig terjedő tavakba és mocsárokhá szállanak; ezeket különösen az arabok nagy ügyességgel fogdoszák. Az arabok igen kitűnő buvárok, úgy hogy képesek 15—20 percig a víz alatt időzni, beusznek a tóba s magok előtt tolnak egy galyakból készült rejtőt, míg megpillantják a kacsákat, akkor aztán a víz színe alatt haladnak tovább, s úgy iparkodnak, hogy a kacsák alá jussanak, ekkor legelőször igyekeznek megfogni a gácsért, lábánál fogva a víz alá húzzák és zsákba rejtik, ha sikerül nekik a gácsért elfogni, a kacsákat mind egymástán megfogják. — Az olaszok olyan szerkeztű horgos zsinórral, mint halászaink horgászszáká kacsákat, csakhogy az apró horgoskák hálósakkal ellátva, különös előkészülettel a vízszínen maradnak. Ha egy falka kacsák az ilyen zsinórra rábukkan, mohon faldossák a hálósakkal ellátott horgoskákát, s így fogva vannak, némely zsinórral 30—40 kacsát is húznak ki. Érkeznek még különböző-különb kisebb és nagyobb veréb fajták és ezek kettő a sivatagokon szállnak meg s a győren szétszóró bokrokon tanyáznak, ezeket is arabok fogdoszák, még pedig forgóhálósál, nagy ügyességgel közelítve meg a bokrokat 15—20 lépésnyire és a bokorra reádobják hálójukat, ritkaság, ha nem fognak néhányat, ezeknek aztán lábaikat zsinórra kötik egyiket a másik után, hasonlag mint minálunk a horgászok a halakat fűzik s úgy viszik a bazárra elevenen, elárulsitani.

CSARNOK.

Tódor csobán búkkja.

Rimnik-Vulcses, okt. 30.

Erdélyből két fő ut vezet Havasalföldre, az egyik Brassától Ploestig a tömös, a másik Szebenből Rimniknek a verestoronyi szoroson keresztül. Amaz tágasabb, és jól gondozott uton visz a Kampinánál kezdődő síkságra; emez az út folyását követve, sokkal vadregényesebb, szűkebb szorulat, és csak Kalimanestinel nyugszik meg az alföldi rónához szokott szem, maga előtt némi tért látva, az eddigi barna sziklafal helyett.

Az első fal, Szebenből jöve Havasalföldre, Kinéni (Kutyafalva). Szétszóró hegyi házak, a völgyben némi vetemény, a domboldal sziklásokkal tulitörve, valódi hegyi képe egy eredeti oláh falunak. A vidék nagyserűden szép, regényes változatu. Az Olt rohanó hajjai örökös mormogásával, — fűrészmalmok kelepélése, a hegytetőn legelőző nyájak kolompjai mind közreműködnek, hogy az utazót méla andalgása ringassák. Beljebb hatolva a szűk uton, jobbra találjuk a Lotru patak örült rohanását, mely közel az uthoz és az Olta fuladásánál egy orias odvas búkk által némileg feltartóztatva, mely örvényt képez. Itt kiphentették fáradt lovainkat, lebeveredünk a nagy búkk árnyékába, s épen készültünk a Lotru friss habjaiba vetni magunkat, hogy a mészövek porát, melyet lovaink patkója vert fel a hegyi utról, lemoszuk magunkról, — midőn egy arra menő me-

nyecske figyelmeztetett, hogy ne fűrődjünk a búkk alatt, mert ott az örvényben seáll lakik, szép fiatal nő, a ki még soha el nem eresztette azt, a ki lakához közeledett. Nem látjuk-e mint forr a víz, — nem halljuk-e a folytonos nyögdecslést, mely az örvényből hallhatólag előtör? „Ez a Zmaránda örvénye, ez az odvas búkk pedig a Tódor csobán (juhász) búkkja. Sok ideig nem mert e helyre jönni a falu népe, félt egy bozontos szakálú rosz lélektől, a ki éjjel-nappal e helyet őrizte és ha keresték: e búkk odujában tűnt el. Csak én nem féltem tőle, csak én mertem ide járni e szép gyepen vésznomat fehériteni. — Mert nekem sem apám, sem anyám nem volt; az öreg Szánda néni nevelt fel; mert egy éjjel ő talált meg a kis kapu-félnél virító vad rózsza tövében. — Azóta sok idő telt el, ő is ott nyukszik a templom udvarában; Domnezen sá jerte; Istén bozossan meg neki, — sokszor beszélte, mily borzasztó tavaszi nap volt az, melyen engem megtalált. Még az öreg pópa is halálos beteg lett, és háromszor ment gyalog a Kozia monasteriába vezekleni, míg annyira helyre jött, hogy újra olvashatta a szent könyveket.”

Kérésünkre azután elmondá a regét, mely e százados búkkal összefüggésben van. — Ime röviden leírom bizonyosságul e nép regényes hajlamának:

Mósu Dánunak, a falu leggazdagabb lakosának volt egy gyönyörű szép leánya, Zmaránda, ő volt az Olt mentének ékessége, a falu virága, apja szeméfnéye. A hajnal már dalolva találta a szép hajadont, midőn apja nyáját a harmatos fűvön legelni hajtotta. Este még vigabban tért vissza a havasokról, hol egy szép ifjú juhászszal a be nem vallott szerelm mezes óráit töltötte. Kétszer olvadt le a hó a tetőről, és e szerelemről nem tudott még senki, midőn egy reggel a val közzönté be Mósu Dánutávó leányát, hogy mához három hétre menyegzőre készüljön, mert a gazdag Radu fia megkérte a kezét és ő belegyezett. Hiában volt a sírás, kérés, hiában vallotta be a leány hogy ő Tódort, a csobánt szereti, nem kér apja vagyonából semmit, csak hagyja Tódorhoz menni feleségül. Mósu Dánu hajthatatlan maradt.

Elmult husvét, eljött az esküvő napja; felöltöztették a szép Zmarándát ara ruhájába, fejére tették az arany szálakat. Ő egyet sem szólt, ott állt fehéren, mint egy halott, — csak néha bordá körül sőtélkék szeméit a kíváncsi násznépén, keresve azt, kit szívéből szeretett, — de nem találta. A templomba érve, ott hagyta vőlegénye kezét, letérdelt a szűz anya képe előtt, buzgón imádkozott, háromszor keresztet vetett: azután fogadta a pap áldását. — Haza érve, nagy volt az öröm, hogy Mósu Dánu megkésztetése vagyonát e frigy által; nem gondolt többé senki a szép Zmarándával, — nem látta senki, mikor a szép juhász megjelent és eltűnt, magával vive a fehér menyasszonyt. A milyen szép volt a tavaszi nap, oly borszászó vihar tört ki éjjel. Az eső zuhogva hullt alá, — villám cikázott a hegyek közt. Mósu Dánu fele nyáját ígerte annak, a ki menyasszonyt vagy csábítóját visszahozza. Mind hiában, eltűntek ők...

Engem — folytatá az elbeszélő menyecske, — ez éjen talált Szánda néni háza kapujában. Mósu Dánu is elköltözött vagyonából egy keskeny sírba a templom baloldalihoz... A vihar földagaszta a Lotru patak hajkait, és akkor képződött itt ez örvény, melyből gyakran járt fel egy fehér lélek e búkk odujához, hol a bozontos szakálú kísértet tanyázott. A falu népe félt tőle, de engem soha sem ijesztett meg. Valahányszor az esthajjalon erre tértem kis nyájunkkal, kijött nedves otthonából, rám mereszté nagy fekete szemét és áldogal intetegete utánam: most kilencz éve megkért egy szegény juhász legény, kivel a havason ösmerkedtem meg, és a ki gyakran lekísért furulyázva e nagy búkk árnyékáig. Itt váltunk e egymástól, mert tudtuk, hogy ide nem mersenki estenden jönni. És mikor a menyegző után, fehér ruhámban felkísért a násznép e helyig, kijött odujából a kísértet, megáldott bennünket és az örvénybe veté magát. Holt testét maig sem látták meg, csak az öreg Szánda néni sugta meg nekem: „Flora lelkem, ez volt a te apád.”

„V. T.”

KÖZGAZDASÁG.

„A M.-herepei szíretről.”

A „maros völgy”-ében, hol a szállómivelés gazdasági főcikk, a szűret Gálnap után kezdődött s véget ért október 31-én. Nem volt reménytelen a termés mennyisége, mert az Erdélyben általában nagy volt. A szűret előtt való jó időjárásnak lehet köszönni, hogy e nagy termés megért. Az idejött vevők 70 krral, sőt egy frttal is vették a mustnak javát.

Az idei szűret emlékezetes marad itt nálunk arról: hogy a Wagner mustmérője szerint a hegyalján 12—13 fokos mustot, a hegyesebb helyeken 14—15 fokos mustot eredményezett: volt eset, hogy erdélyi faj, két rész som, egy rész járdorvány és egy negyed boros szőlő együtt 17 fokos mustat is adott. Magyarai Józsefnek rizlingje 18 fokos volt, megvették 1 frt 20 krral.

Itt a szállómivelés a főcikk, a musttal és borral fizette s fizeti a nép tartozásait és adósságait.

Kolozsvárra, M.-Ludasa és más helyekre elvitték innen 2000 vedermi mustot, köztben is

het még helységünkben — mintegy 4335 veder. Van bakator, alexandriai, muskotály, rizling, trámini, lacrima christi és kevés asszú borunk is. Fáj termelőinknek, hogy régente híres borunk becsőt veszítette, pedig a közelmúltban is a Kolozsvári pinceegylet az első helyen a herepei bort hirdette. Néhai Rhédei Ádám gróf asztalán a herepei bor állott az első helyen; a malozsa völgyén M. Herepén termett borról br. Apór Károly ur is elismerőleg nyilatkozott.

B. F.

Piaczok árai.

— **Deési** piacz árjegyzéke: okt. 29-ről.

Egy hectoliter Tisztabúza 5 frt 10 kr, elegybúza 4 frt 50 kr, rozs 3 frt 75 kr, zab 1 frt 20 kr, 100 klg. széna 2 frt, 80 kr, alomszalma 1 frt — kr, zsupszalma 2 frt, — méter fa 2 frt, egy kilog. marhahús 32 kr, konyhaliszt 16 kr, egy liter borsó 12 kr, lencse 16 kr, paszuly 6 kr. köles 16 kr, egy hectoliter burgonya 2 frt 50 kr, egy kilog. disznósír 80 kr, hagyma 3 kr, fokhagyma 24 kr.

— **Szamosújvári** piacz árai 1878. nov.

2-ről. Egy hectoliter tisztabúza 6 frt 25 kr, egy hectoliter elegybúza 5 frt — kr, egy hectoliter rozs 3 frt 50 kr, egy hectoliter törökbuza 2 frt 75 kr, egy hectoliter zab 2 frt 66 kr, 100 kilogramm széna köve 2 frt — kr, 100 kilogramm széna kövelen 1 frt 70 kr, 100 kilogramm alomszalma — frt 60 kr, 100 kilogramm zsupszalma — frt 70 kr, egy köbméter fa uszatott 2 frt 50 kr, egy köbméter fa száraz 3 frt — egy kilogramm marhahús 36 kr, egy kilogramm disznósír 1 frt 20 kr, egy hectoliter pityóka 2 frt 50 kr, egy liter borsó 8 kr, egy liter lencse 8 kr, egy liter paszuly 6 kr, egy kilogramm konyhaliszt 18 kr, egy kilogramm hagyma 8 kr, egy kilogramm fokhagyma 25 kr.

— **A n.-enyedi** piacz árai 1878. okt.

hó 21-ről. 1 hectoliter tisztabúza 5 frt 25 kr, rozs 3 frt 50 kr, törökbuza 2 frt 25 kr, elegybúza 4 frt — kr, zab 1 frt 75 kr, árpa — frt — kr, 100 kilogramm széna köve 2 frt 80 kr, kövelen 2 frt 60 kr, alomszalma — frt 70 kr, zsupszalma — frt 80 kr, egy köbméter fa kemény 2 frt 35 kr, fagygyugyertya 68 kr, egy kilg. marhahús 40 kr, konyhaliszt 14 kr, rizs 40 kr, egy liter gyöngykása 30 kr, borsó 6 kr, lencse 12 kr, paszuly 5 kr, köles 16 kr, pohánka — kr, egy hectoliter burgonya 2 frt — kr.

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapestén nov. 12. 11 ó. 20 p. d. e.

Érkezett Kolozsvárra nov. 12. 12 ó. — p. d.

Az egyesült ellenékel feliratában hosszan bírálja a külpolitikát s követeli a kormány eltávolítását; annexiót nem akar.

A horvátok külön feliratban dicserik az occupatión s hangsúlyozzák keleti missziókat.

Az oroszok november 17-ig kiürítik Romániát.

A bolgárbizottság által kinevezett pénzügyérnek már átadták a fináncziákat.

Beaconsfield beszédét az angolok dicserik, benne a berlini szerződés feltétlen végrehajtását látják, ellenben az afghán kérdés mellőzését rosallják.

Érték- és váltófolyam.

1878. november 8.

Magyar aranyjáradék	82.05.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát
„ „	2 „
„ keleti-vasut elsőbőség 2 „	111.25.
„ állami kötvény 1876 év	73.—.
„ vasuti kölcsön	69.—.
„ földterhermentesítési kötvény	97.80.
temesi „	79.50.
erdélyi „	74.75.
horv. slaven „	73.—.
magy. szőlődezmá váltáság	84.—.
Osztr. egységes államadósság papírban	80.—.
„ aranyjáradék	60.85.
1860. államsorsjegy	62.45.
Osztr. nemzeti bank részvény	71.15.
„ hitelrészvény	112.30.
magyar. hitelbank	7.88.
Ezüst	224.50.
Cs. k. arany	207.—.
Napoleon'or	100.—.
Német birod. mark	5.60.
London	9.38.—.
	57.90.
	116.80.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Békésy Károly.

Perl fogorvos

tudományos utazását Amerikára is kiterjesztette s jelenleg Philadelphióban időz és rövid idő alatt, új tapasztalatokkal gazdagon, fog Kolozsvárra visszatérni. **Salicyl szájvíze és fogpora** kapható Kolozsvárt Dietrich S. urnál, M.-Vásárhely Fogarasi urnál, Gy.-Fehérvárt Csiky Imre urnál, N.-Enyeden Winkler urnál és Sz.-Somlyón Végh urnál.

